Oponentský posudek disertační práce

Studijní program: Obecná teorie umění a kultury
Obor: Kulturologie

Doktorand: MgA. Ladislav Moulis

Název: **Aljaška – kultura a divočina v audiovizuálních reprezentacích**

Autora předložené disertační práce znám jako bytostného dokumentaristu, soustředěného především na dvě témata – za prvé na Aljašku jako území s extrémními podmínkami pro přežití, jako lokalitu s dosud zachovanými přírodními krásami i jako území, ohrožené ekonomickými zájmy velmocí, za druhé přežití člověka v extrémních podmínkách a jeho vztah k přírodě.

Stejně jako jsou jeho jeho vlastní filmy podložené důkladnými rešeršemi a studiem, tak i předkládaný text je výsledkem rozsáhlého a pečlivého studia materiálů, souvisejících se zaměřením práce, především výsledků kulturně antropologických a etnografických zkoumání, týkajících se Aljašky.

Cenné je zejména to, že autor k tématu své odborné práce došel vlastní filmovou praxí (filmy s aljašskou tematikou od roku 1994 dodnes). Z charakteru zpracování vystupuje osobní vztah k tématu a jeho dokonalá znalost. Právě to mu umožňuje skloubit vlastní zkušenosti z tvorby audiovizuálních děl s etnografickým a antropologickým aspektem a aplikovat je na konkrétní oblast.

Z vlastní praxe přitom vychází autor i při stanovení metody, kritérií zkoumání i struktury práce a velmi přesvědčivě dokazuje důležitost a význam audiovizuálních metod pro vědecká zkoumání v oblasti etnografie, antropologie a sociologie, konkrétně pro aljašské společenství. Opírá se při tom o výsledky řady odborníků – vědců, zabývajících se významem a využitím filmu pro vědecká zkoumání.

Oceňuji důkladnost jeho zkoumání a studium filmů, týkajících se vlastních výstupů, ale také výzkumů a poznatků odborníků, s nimiž se autor při studiu osobně seznámil (Rudolf Krejčí, Michael Olexa) – aspekt u dokumentaristy, zvyklého zodpovědně přistupovat k filmovému ztvárnění skutečnosti, nijak neobvyklý.

Především dokonalá znalost studií Michaela Olexy o historii a současnosti aljašské

společnosti jej dovede k analýze její interpretace audiovizuálním zpracováním.

Významnou částí práce je dále **rozbor a analýza** vybraných hraných a dokumentárních filmů, zejména sledování hlediska přesahů těchto děl do oblasti antropologie a etnografie.

U hraných filmů si všímá především jejich mýtotvoného aspektu, daného především uměleckým charakterem zkoumaných děl, kde podstatnou roli hraje nejen autorská licence a praktiky velkých filmových společností, ale také fakt, že cílem nebývá snaha o pravdivý obraz skutečnosti, ale především finanční zisk.

U dokumentů klade důraz spíše na jejich možnosti zkoumání autentického života a jejich přínosu etnografii a kulturní antropologii, přičemž využívá i svých zkušeností.

Význam práce podle mého názoru spočívá právě **v pohledu zkušeného praktika** – filmového dokumentaristy **na přínos filmu ke studiu kulturní antropologie a etnografie** prostřednictvím materiálu, který autor sám dobře zná jednak z vlastní praxe, jednak z důkladného studia.

Zajímavý je „praktický manuál“ pro přežití a přehled technických nezbytností pro filmaře (s.182), kteří by chtěli na Aljašce točit a přinášet tak další svědectví – ať již investigativní pátrání či romanticko esejistické pohledy na dosud zachované krásy přírody a nelehkého života v ní.

Ve výsledku Moulisova práce dokazuje, že nejen pro filmaře, ale i pro kulturní antropology představuje Aljaška velké téma, umožňující demonstrovat na jedné lokalitě nejen její specifické problémy, ale i aspekty globálního vývoje světa především z hlediska ekologie a kulturní antropologie. A že jejich výstupy (filmy, obrazová dokumentace) může být cenným materiálem také pro vědecké bádání.

Otázka do diskuse k obhajobě: V čem vidíte největší význam a přínos audiovizuálního svědectví života na Aljašce pro její budoucí vývoj?

Práce podle mého splňuje všechny požadavky kladené na dizertační práci a jednoznačně ji doporučuji k obhajobě.

Praze dne 17.11.2014

doc. PhDr. Jana Hádková
Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku
Česká televize, Centrum dokumentaristiky a publicistiky